

Ahmed Mehmedović

MUSTAFA NAIMIĆ – PJESNIK I KALIGRAF IZ MOSTARA

Rezime

U tekstu se govori o Osmanu Naimiću Mostarcu istaknutom kaligrafu i prepisivaču rukopisa iz 18. stoljeća, jednom od najplodnijih bosanskohercegovačkih prepisivača orijentalnih rukopisa. Na početku teksta izneseni su osnovni biografski podaci o Mustafi Naimiću, nakon toga autor hronološkim redom izlaže sve do sada poznate rukopise Mustafe Naimića kratko opisujući one koji se nalaze u *Gazi Husrev-begovoj biblioteci* i *Arhivu Hercegovine* u Mostaru. Na kraju su donesene i dvije slike koje svjedoče o Naimićevom kaligrafsko-prepisivačkom radu.

Mustafa ibn Salih ibn šejh Osman Naimić Mostarac istaknuti je kaligraf i prepisivač rukopisa iz 18. stoljeća, jedan od naših najplodnijih prepisivača orijentalnih rukopisa. Rođen je u Mostaru početkom 18. stoljeća gdje je, navjerovatnije, završio medresu, a onda iza 1745. godine otišao u Istanbul na usavršavanje. Tamo je, prema Baliću, već 1748. godine bio tajnik u carskoj kancelariji. Da je doista boravio u Istanbulu 1748. godine potvrđuje njegov prijepis djela *Šarh arba'in hadisen* (*Komentar četrdeset hadisa*), autora Ibn Kemala (Kemal-pašazade) iz te godine. U vremenu od 1743. do 1774. godine Naimi je prepisao četrdesetak rukopisa koji se danas nalaze u Arhivu Hercegovine i Provincijalatu hercegovačkih franjevaca u Mostaru, Univerzi-

R-4739 – prve dvije i posljednja stranica kodeksa od tri rukopisa
– Naimićev kaligrafsko-prepisivački rad iz neoznačene godine

tetskoj biblioteci u Bratislavi, Orijentalnom institutu (propali u posljednjem ratu), Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu, te u Orijentalnoj zbirci HAZU-a u Zagrebu. Bio je istinski ljubitelj knjige i dobar poznavalac literature na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Imao je prilično bogatu biblioteku koju je pred kraj života uvakufio. Kupovao je rukopise za svoju biblioteku i o tome ostavljao zabilješke i otiske pečata. Imao je dva pečata, stariji sa tekstom *Abduhu Mustafa* (Njegov rob Mustafa) i mlađi iz 1747. godine sa tekstom *Hak-i Pay-i fabr-i 'alem Mustafa* (Ponizan Slavnome Mustafa). Na rukopisima se u početku potpisivao kao Mustafa ibn Salih, a kasnije je dodavao Naimi ili Naimi-zade i al-Mostari.

Drugovao je sa šejhom Vaizom Ali-efendijom, pjesnikom, mostarskim i blagajskim muftijom koga iz počesti oslovljava savršenim učiteljem. Vaiz Ali-efendija bio je nešto stariji od njega jer mu upravo Mustafa Naimić pjeva posmrtni tarih. Savremenik im je bio i šejh Fevzi Blagajac, autor *Bulbulistana*. Izgleda da su ova trojica pjesnika bili nerazdvojni prijatelji. Naše je mišljenje da je Vaiz Ali bio šejh i učitelj i samom Fevziju Blagajcu, jer on u Mesneviji na kraju *Bulbulistana*, govoreći o svom učitelju, kaže:

*Nazvan je imenom slavnog Božijeg lava,
Jer nosi ime Alije odabranog.*

Naimi je 1750. godine prepisao kodeks od tri djela, od kojih je na prvom mjestu *Bulbulistan* Fevzija Blagajca i taj njegov prijepis je najstariji, najljepši i najkorektniji rukopis *Bulbulistana* od dvanaestak do danas poznatih rukopisa toga djela. Sačinio je i jedan rukopis *Muradname* Derviš-paše Bajezidagića, a prepisao je i po jedno djelo Hasana Kafije Pruščaka, Muhammeda al-Bosnewija Ajne Rurija i Ahmeda Mostarca. Prepisivao je djela iz lijepe književnosti, obredoslovlja, hadisa, tefsira, higijene, historije, politike, šeri'atskog prava, va'za, astronomije. S obzirom na to da neki njegovi prijepisi na početku imaju ukrasne unvane, na osnovu toga svrstavamo ga među naše iluminatore. U svome rukopisu *Šahname* bio je čak ostavio prazna polja u koja je kanio umetnuti iluminacije. Odlično je poznavao arapski, turski i perzijski jezik. Bavio se i poezijom. Djela je pretežno prepisivao ta'lik i nasta'lik pismom, a samo u dva-tri navrata nesh pismom. Prepisivanjem rukopisa bavio se preko 30 godina, a umro je iza 1774. godine, vjerovatno u Mostaru. S obzirom na to da među njegovim vlastitim rukopisima, a i onima koje je posjedovao, ima dosta onih iz oblasti šeri'atskog prava, moguće je da je Mustafa Naimić predavao pravne predmete u nekoj mostarskoj medresi ili se bavio kadijskim pozivom.

I njegov brat Abdulvehhab se bavio kaligrafijom. Zahvaljujući Abdulvehhabovom potpisu na rukopisu br. 276 koji se čuva u Arhivu Hercegovine u Mostaru, znamo da su njih dvojica sinovi Salih-efendije i unuci šejha Osmana. Tako doznajemo da su pripadali ulemanskoj i šejhovskoj lozi. Izgleda da im je otac bio muderris.

Izložićemo hronološkim redom sve do danas poznate rukopise Mustafe Naimića i kratko opisati one koji se nalaze u Gazi Husrev-begovoj biblioteci i Arhivu Hercegovine u Mostaru.

- Prvi Naimićev rukopis je onaj iz 1743. godine, a predstavlja djelo *Al-Muhtar li al-fetawa*, autora Abdullaha ibn Muhammeda al-Mawsilija al-Hanefija Madžduddina abu al-Fadla (u. 1284). To je rasprava iz islamskog prava hanefijske pravne škole, na arapskom jeziku. Rukopis je izveden lijepim, nevokaliziranim ta'lik pismom na 162 stranice srednjeg formata. Tekst je pisan crnom, a naslovi crvenom tintom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na marginama su komentari u vezi sa djelom. Na L. 5a stoji da je prepisivač i vlasnik Mustafa, sin Salihov, zatim drugi vlasnik Šaćir-ef. Džabić. Papir je bijel,

a povez kartonski.

- U istom kodeksu je i rukopis djela *Tardžih al-Bayyinat wa tawdžih al-muhimmat li al-Kadi* (Rasprava o postupku šeri'atskog suda na osnovu jačeg dokaza), autora Jahjaa ibn Zekerijjaa ibn Bajrama, šejhu-l-islama, na arapskom jeziku. I ovo je djelo prepisano iste godine, ta'lik pismom, na 28 stranica srednjeg formata, samo što stranice ovdje nisu uokvirene crvenom linijom. Na početku kodeksa nalazi se nekoliko fetvi blagajskog muftije Alija, te mostarskih muftija Ahmeda, Mustafe i Hasana. Rukopis se čuva u Arhivu Hercegovine u Mostaru, br. 341.

- Dvije godine kasnije (početkom 1745. godine) Naimić je prepisao Perzijsko-turski rječnik *Lugati farsi turki*, autora Hatiba Rustema Mawlawija. Rukopis je sačinjen lijepim vokaliziranim nash pismom, na 360 stranica srednjeg formata. Tekst je pisan crnom, a naslovi crvenom tintom. Na L. 2a stoji bilješka: Vlasnik djela Mustafa Naimi-zade, sin Salihov, iz Mostara, i tri otiska pečata sa tekstem: *Hak-i Pay-i 'alem Mustafa*. Na L. 178b nalazi se spisak ljekovitih trava na turskom i našem jeziku. Papir je bijel, a povez kartonski. I ovaj rukopis se čuva u Arhivu Hercegovine u Mostaru, br. 305.

- Godine 1748. Naimić je prepisao 10 djela koja čine kodeks br. 50 Univerzitetske biblioteke u Bratislavi (Bašagićeva kolekcija): *Šarh arba'in hadisen* (Komentar četrdeset hadisa), autora Kemal-pašazade, na arapskom jeziku; *Risala fi bayan afdaliyya nabiiyyina 'ala sa'ir al-anbija'* (Rasprava o prednosti Muhammeda (s) nad drugim vjerovjesnicima), autora Kemal-pašazade, na arapskom jeziku; *Risala fi bayan salavat al-hamsa* (Rasprava o pet dnevnih namaza), autora Kemal-pašazade, na arapskom jeziku; *Hadis-i arba'in* (Četrdeset hadisa), autora Muhammeda al-Bosnewija Ajne Rurija. Hadisi su dati na arapskom i u prijevodu na turski jezik. Svaki hadis u prijevodu potkrijepljen je po jednim stihom; *Risala fi bejan en-nush* (*Nasihatname*), savjeti u stihovima, autora 'Azmija, na turskom jeziku; poznato djelo iz dogmatike Nu'mana ibn Sabita Abu Hanife *Al-fiqh al-akbar*, na arapskom jeziku; *Muradnama*, poznati spjev našeg velikog pjesnika Derviš-paše Bajezidagića; tesavvufsko djelo *Hakikatname* (Knjiga o istini), autora Firdusija Tusija. Knjiga predstavlja skup predavanja koja je Firdusi držao u Aja Sofiji pred sultanom Mehmedom el-Fatihom II; tesavvufsko djelo *Sureti emri Ilahi* (Obrazac Božije zapovijedi), autora Šemsuddina Siwasija, na turskom jeziku. Sva su ova djela prepisana lijepim nasta'lik pismom i uvezana u jedne korice.

- Godine 1750. Naimić je prepisao tri djela koja sačinjavaju kodeks br. 6

Orijentalne zbirke HAZU-a u Zagrebu: *Bulbulistan* (Vrt slavuja), veliko prozno djelo, protkano stihovima, didaktičkog sadržaja, našeg Fewzija Mostarca, pisano po uzoru na *Beharistan* Mulla Abdurrahmana Džamija, na perzijskom jeziku; *Hilye-i šerif* (Opis Muhammedove (s) osobe), autora Amira Haqanija, na turskom jeziku; *Hilye-i Čaharyar* (Opis osoba prve četverice halifa), autora Ibrahima Čelebija Džawrija. Sva tri rukopisa su urađena prelijepim nasta'lik pismom i skupa uvezana. *Bulbulistan* je ispisan na 94 stranice srednjeg formata, 17 redova na stranici, crnom tintom, istaknute riječi crvenom. Na početku je lijep unvan sa floralnim motivima u raznim bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa po dvije zlatne trake ojačane crnim linijama. Stihovi su pisani dvostubačno i odvojeni zlatnim linijama. Kao prijedložak prepisivaču vjerovatno je poslužio autograf Fewzije Blagajca. Možda je prepisan još za autorova života. Rukopis se završava kolofonom u kome stoji da je prepisivač Mustafa ibn Salih an-Na'imi al-Mostari i jednom kaligrafski izvedenom sentencom, veoma lijepim nash pismom, u kojoj kaligraf priziva Božiju milost.

- *Tuhfe-i Šahidi* (Perzijsko-turski rječnik), autora Ibrahima Šahidija, Mustafa Naimi-zade je prepisao 1752/53. godine. Ovaj se rukopis nalazi u Provincijalatu hercegovačkih franjevaca, br. 55. Prepisan je lijepim, vokaliziranim nasta'lik pismom na 84 stranice srednjeg formata. Na marginama su bilješke na turskom jeziku. Papir je bijel, a korice kartonske.

- Slijedeća dva rukopisa Naimi-zade je prepisao 1760. godine i oni, sa još jednim djelom, sačinjavaju kodeks br. 1929 OZ HAZU u Zagrebu. To su djela: *Kanunname-i Cedid* (Novi zakon) i *Izvodi iz djela pravnog sadržaja*, oba na turskom jeziku, ispisan lijepim nasta'lik pismom. U istom kodeksu, kao prvo djelo, nalazi se Naimićev prijepis Zbornika zakona iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca, *Kanunname-i sahib*, autora Abu Su'uda. Ovaj je rukopis prepisan lijepim ta'lik pismom dvije godine ranije.

- U Gazi Husrev-begovoj biblioteci se čuva Naimićev kodeks (*Madžmu'a*) od dva rukopisa prepisana 1761. godine, R-3960. Prvi rukopis čini djelo *Waqi'at al-muftin* (Priručnik o raznim propisima namijenjen muftijama), autora Abdulkadira ibn Jusufa ibn an-Nadžiba, na arapskom jeziku. Drugo djelo je Adžviba *Qari al-bidaya 'ala as'ila sa'al 'anha* (Zbirka pitanja i odgovora iz područja fikha), autora Abu Hafsa Omera ibn Alija Siradžuddina al-Hanefija, na arapskom jeziku. Rukopis oba djela ispisan je lijepim, sitnijim ta'lik pismom na 516 stranica srednjeg formata. Papir je bijel, glat, a povež polukožni, oštećen. Tekst je pisan crnom, a naslovi poglavlja crvenom tintom. Na početku prvog

djela ima dosta bilježaka iz područja fikha i više fetvi naših muftija iz Sarajeva, Mostara i Blagaja. Na početku je dat sadržaj oba djela. Na kraju drugog rukopisa ima također fikskih bilježaka i fetvi pisanih Naimićevom rukom. Rukopis je uvakufio prepisivač, a u Gazijinu biblioteku je stigao iz Karadoz-begove biblioteke iz Mostara.

- U Orijentalnom institutu u Sarajevu čuvao se Naimićev prijepis Zbornika fetvi, *Mecmua-yi fetava*, neutvrđenog autora, iz 1765. godine. Rukopis se vodio pod brojem 956.

- U Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu čuva se jedan kodeks (*Madžmu'a*) od 12 Naimićevih (i pet kraćih rukopisa nepoznatih prepisivača), iz 1766. godine, R-2270. Naimićevi rukopisi su ispisani lijepim ta'lik pismom na oko 340 stranica srednjeg formata. Tekst je većinom pisan crnom tintom, neke istaknute riječi i znakovi crvenom. Stranice nekih risala uokvirene su crvenom linijom. Papir je bijel i prljavo bijel, čvrst, a povež polukožni, oštećen. Naimić je u više navrata potpisan kao prepisivač, a jednom i kao vlasnik rukopisa. Evo naslova Naimićevih rukopisa iz ovog kodeksa: *Zubda al-Asrar fi šarh Muhtasar al-Manar* (Komentar pravnog djela *Al-Manar*), autora Abu as-Sana' Ahmeda ibn Muhammeda az-Zilija as-Siwasiya, na arapskom jeziku, nesh pismom; *Risala fi bayan an-nasih wa al-mansuh min al-ayat* (Kratka rasprava o derogiranim i derogirajućim ajetima u Kur'anu), autora Muhammeda ibn Pir Alija al-Birgiwija, na arapskom jeziku; *Mu'addil as-salah* (Kratka rasprava o namazu), također Al-Birgiwija, na arapskom jeziku; *Risala fi haqq ad-duhan* (Rasprava o pušenju duhana), autora Aqdaglija, na arapskom jeziku; *Risala ad-duhan* (Rasprava o duhanu), autora Mustafe ibn Mustafe al-Hadimija, na arapskom jeziku; *Risala fi al-mawta* (Rasprava o zagrobnom životu), također Al-Hadimija, na arapskom jeziku; *Risala fi fadila Layla al-barat wa as-salah at-tasbih fiha* (Rasprava o važnosti i značenju Noći Berat i veličanja Uzvišenog u njoj), neutvrđenog autora, na arapskom jeziku; *Al-hay'a as-saniyya fi al-hay'a as-suniyya* (Kratka rasprava o astronomiji), autora Abdurrahmana as-Suyutija, na arapskom jeziku; *Zikra madžra'a an-Nil* (Legenda o Nilu i njegovom vrelu), neutvrđenog autora, na arapskom jeziku; *Aš-šamarih fi 'ilm at-tarih* (Rasprava o počecima i značaju historije), autora Abdurrahmana as-Suyutija, na arapskom jeziku; *Risale'i manzume hubb ve mergub* (Spjev o namazu), autora Sa'dija (ne treba ga miješati sa Šejhom Sa'dijem), na turskom jeziku; *Usul al-hikam fi nizam al-'alam* (Rasprava o uređenju države) s prijevodom na turski jezik, autora Hasana Kafije Pruččaka, na arapskom i turskom jeziku.

- Naredne godine, 5. maja 1767. godine, Naimić je prepisao *Fragmente rasprave iz islamskog prava*, neutvrđenog autora, na arapskom jeziku. Rukopis je urađen lijepim nevokaliziranim ta'lik pismom, na 14 stranica srednjeg formata, a nalazi se u Arhivu Hercegovine u Mostaru, br. 406. Na marginama su komentari u vezi sa sadržajem djela. Papir je bijel, bez poveza.

- Iste godine prepisuje djelo *Anis al-džalis wa nadim ar-ra'is* (Zbirka predavanja iz šeri'atskog prava i dogmatike), autora Abdusija, na arapskom jeziku. Rukopis je sačinjen lijepim nevokaliziranim ta'lik pismom, na 140 stranica srednjeg formata. Na marginama su komentari u vezi sa sadržajem djela. Papir bijel, bez poveza. I ovaj rukopis se nalazi u Arhivu Hercegovine u Mostaru, br. 589.

- Najopsežniji i najljepši njegov prijepis je treći svezak Firdusijeve *Šahname* koji je sačinio 1774. godine. U pitanju je prijevod *Šahnama* s perzijskog na turski jezik Seyyida Šerifa. Ovaj Naimićev kaligrafski rad predstavlja treći rukopis kodeksa OZ HAZU u Zagrebu, br. 40.

- Iste je godine prepisao opširno djelo sa oko 580 stranica iz propovjedništva *Tanwir al-qulub*, autora Ahmeda ibn Muhammeda ibn Selima Mostarca, našeg najznačajnijeg pravnog pisca. Djelo je prepisano lijepim nash-ta'lik pismom, osnovni tekst pisan je crnom, a istaknute riječi i neki znakovi crvenom tintom, a na početku je kaligrafski i krupno ispisana Bismilla nesh pismom. Neke rečenice su rastavljene krupnim crvenim tačkama. Na marginama su komentari u vezi sa sadržajem djela. Rukopis se završava kolofonom u kome stoji da je prepisivač "al-faqir al-haqir ila-Allah al-qawi al-qadir Mustafa ibn Salih-efendi Naimi-zade al-Mostari" – "siromašni, ubogi, upućen Allahu, Jakom, Moćnom, Mustafa, sin Salih-efendije, Naimić Mostarac". Papir je bijel, glat, a povezi kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica. Na početku rukopisa lijepo i dopadljivo urađen je sadržaj djela. Rukopis se čuva u Gazijinoj biblioteci (R-4633) u Sarajevu, a stigao je iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

- Mustafa ibn Salih je, veoma lijepim i razabranim ta'lik pismom, prepisao tri djela koja čine *Madžmu'u* Gazijine biblioteke, bez navedene godine i mjesta prijepisa, R-4739. To su gramatička djela: *Al-Kafya fi an-nahw*, autora Džemaluddina Ibn al-Hadžiba, na arapskom jeziku; *Al-Muqaddima al-Adžurrumiyya*, autora Abu Abdullaha Muhammeda as-Sinhadžija ibn Adžurruma, na arapskom jeziku; *Al-Awamil al-mi'a*, autora Abu Bakra al-Džurdžanija, na arapskom jeziku. Bilješka o prepisivaču ovih rukopisa nalazi se na kraju trećeg rukopisa, L. 42b. Kasnije je neko dopisao da je otac prepisivača Salih-efendija bio muderris u

R- 4633 – posljednja stranica djela *Tanwir al-qulub* našeg Ahmeda Mostarca sa potpisom prepisivača Naimića iz 1774. godine

medresi u Bijeljini. U to doba je u Bijeljini postojala Atik medresa, a dvije mlađe medrese podignute su kasnije. Tako doznajemo za nove pojedinosti iz njihovog života. Na početku prvog rukopisa je lijep unvan u više boja sa preovlađujućom plavom bojom, a ostali rukopis počinju jednostavnim unvanima rađenim samo crvenom tintom. Početak prvog djela uokviren je dvjema zlatnim trakama pojačanim crnim linijama, a ostale stranice su uokvirene crvenim linijama. Tekst

je pisan crnom, a naslovi, istaknute riječi, neki znakovi i tačke crvenom tintom. Papir je tamnije bijele boje, glat, a povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica i na klapni. Rukopis je poklon Gazijinoj biblioteci od mulla Alije Hadžijusufovića iz Zvornika. Hadžijusufovići su, koliko znamo, u Zvornik doselili iz Bijeljine, u kojoj je Naimićev otac bio muderris.

Ni Mustafa Naimić, poput tolikih naših alima, nije ostao indiferentan prema poeziji. Svome uvaženom muderrisu Blagajcu Šejhu Ali-efendiji Vaizu, mostarskom, blagajskom i ljubinjskom muftiji, spjevao je hronogram od 19 stihova povodom smrti 1750. godine.

U tom svom tarihu on ovako ruži dunjaluk i hvali svoga muderrisa:

*Jer nakon svega ovog nemam nikakva pouzdanja u tebe.
Šta si učinio sa imenjacom Božijeg lava (Alije),
jer je zgrada njegove plemenitosti porušena.
Gdje je taj darežljivi dobročinitelac,
gdje gostoljubivi čovjek, čistog srca,
gdje je taj ponizni, izvor blagosti i darežljivosti,
taj prosvjetitelj, riznica svih znanosti,
koji je i najteža pitanja rješavao na najljepši način
i svakome ko bi ga pitao davao zadovoljavajući odgovor?
Gdje je taj savršeni učitelj, to svjetlo,
gdje darežljivac, izvor lijepa ponašanja,
gdje je taj posjednik čovječnosti, utočište gospode i siromaha,
gdje plemenita ličnost, nježnog tijela,
more dobrote i pouzdanosti,
taj imenjак lava svijeta gospodin Šejh Alija.*

Rukopis ovog Naimićevog tariha sačuvan je u *Zborniku* Muhammeda Enveri Kadića. Mi smo registrirali još jedan prijepis ovog tariha, a on se nalazi na L. 52a rukopisa R-2106 Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Nametak zaključuje da su ovo stihovi nepoznatog autora, iako u 17. stihu jasno piše ime pjesnika Naimija. Ispod tariha upisana je godina Vaiz Alijeve smrti, 1164 h. godina.

U *Medžmu'i* br. 4288 (na unutarnoj strani posljednje korice) Orijentalnog instituta u Sarajevu ispisan je također tarih o smrti Vaiz Ali-efendije iz 1751. godine. Vjerovatno se i ovdje radi o Naimićevom hronogramu.

Kao što smo istaknuli, Naimić je imao bogatu biblioteku. Najmanje četrdeset rukopisa prepisao je svojom rukom, neke je kupovao, a neke, s bratom mulla Abdulvehhabom, naslijedio od oca Salih-efendije. Na prvom zaštitnom listu rukopisa R-4601 Gazijine biblioteke čitamo bilješku iz koje se vidi da su ovaj rukopis, od svoga oca Saliha, sina šejh Osmana, naslijedili njegovi sinovi Mustafa, sin Salih-efendije Naimića, i mulla Abdulvehhab, te da je Mustafa nakon smrti svoga brata otkupio rukopis od njegovih nasljednika. U rukopisima koje je sam prepisao većinom je stavljao frazu *sahibuhu wa raqimuhu* – vlasnik i prepisivač rukopisa. Nakon sadržaja Zbirke od 17 kraćih djela Gazijine biblioteke (R-2270) koji je urađen rukom Mustafe Naimića, nalazi se popis rukopisa nečije biblioteke koja je brojala 44 djela. Vjerovatno je riječ o biblioteci Naimićevog oca Salih-efendije, koju su naslijedili on i njegov brat Abdulvehhab, ili je u pitanju njegova lična biblioteka.

(Pogledaj i: Safvet-beg Bašagić: *Bošnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti*, Sarajevo 1912., str. 44; Hivzija Hasandedić: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Provincijalata hercegovačkih franjevacu u Mostaru*, Mostar 1961., str. 17, rukopis; Isti: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Arhiva Hercegovine u Mostaru*, Mostar 1977., str. 155-156, 198, 226-227, 266; Kasim Dobrača: *Katalog GHB*, Sarajevo 1979., sv. II, str. 41-49; Dr. Hazim Šabanović: *Književnost muslimana BiH na orijentalnim jezicima*, Sarajevo 1973., str. 686; Muhamed Ždralović: *Prepisivači djela u arabičkim rukopisima*, Sarajevo 1988., knj. I, str. 284-289, knj. II, str. 147-151; Zejnil Fajić: *Katalog GHB*, Sarajevo 1991., sv. 3, str. 239-240; Fehim Nametak: *Katalog GHB*, Sarajevo-London 1998., sv. 4, str. 346; Mustafa Jahić: *Katalog GHB*, London-Sarajevo 1999., sv. 6, str. 298-300; Haso Popara-Zejnil Fajić: *Katalog GHB*, London-Sarajevo 2000., sv. 7, str. 123; Ahmed Mehmedović: *Leksikon naše uleme*, rukopis)

Abstract

This paper deals with Osman Naimić Mostarac, a prominent 18th century calligrapher and transcriber of books, and one of the most productive transcribers of oriental manuscripts in Bosnia and Herzegovina. The paper begins by setting out Mustafa Naimić's biographical details, followed by a chronological list of all Mustafa Naimić's known manuscripts, with a brief description of those housed in the Gazihusrev beg Library and the Archives of Herzegovina in Mostar. The paper concludes with two illustrations of Naimić's calligraphic and transcription work.